

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus IV. vtrum Christus sit caput Angelorum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

tiam in eos, qui tantum sunt membra in potētia, in mittendo aliquas illustrationes, seu inspirationes, ut eos paulatim ad suam fidem & amorem trahat, est enim hoc caput ita efficax ut possit agere in membra separatim, seu in potentia tantum, ut illud sibi tandem coniungat.

Christus non est caput damnatorum.

Obiectio.

Respons.

In tertio ordine constituuntur damnati, & in eo comprehenduntur, tam illi, qui propter actuale, quam qui propter solum originale peccatū à regno celorum exclusi sunt, & horum omnium negatur Christum esse caput, quia nullum gratiae influxum illis tribuit, neque illi sunt in statu, quo possint illum participare, quia pro illis ut in eo statu existētibus, Christus, nec sua merita, nec satisfactionem obtulit. Dices, Damnati in inferno puniuntur citra condignum, sed hoc beneficium confertur illis propter Christi merita, ergo iam sentiunt aliquem influxum à Christo: Pueri etiam, qui in solo originali moriuntur, recipiunt aliquando (ut credibile est) aliquam Dei cognitionem & amorem, & aliquem modum felicitatis, sed hoc totum non immerito in Christum reuocari potest. Respondetur, hos omnes nullum beneficium sentire aut recipere ex meritis Christi perfectum: quia meritum Christi non communicatur alicui nisi per fidem, vel saltem remotionē propter dispositionem aliquam ad fidem obtinendam ordinatam, quae omnia tandem ad charitatem & gloriam consequendam referuntur: isti autem omnes sunt iam incapaces fidei, & aliorum supernaturalium bonorum, quae in illa fundantur, vel per eam obtinentur: illa ergo, si quae est, remissior poena in damnatis, non est ex meritis Christi, sed ex quadam generali providentia, & benignitate Dei: & simili modo, si bonum aliquod conferendum est ijs, qui in solo originali decedunt, illud solum erit naturalis ordinis, & ad generalem providentiam pertinebit.

Reliqua, quae hoc loco à D. Thoma insinuantur de membris Christi & Ecclesiae, quae sint & per quid constituantur, non sunt hic disputanda, cum ad materiam de Ecclesia pertineant, de qua in 2. q. 1. differendum est.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus sit caput Angelorum.

30.
3. de 13. q. 2.
art. 9. 1. &
dist. 14. art.
3. q. 1. & 6. 0.
c. Et 101. q.
2. p. art. 4.
c. 5. & p. u.
3. c. 123. Et
1. Cor. 11.
col. 1. &
Eph. 1. in
fin.

Tract. 23.
anti. medi.
um. 19.
tract. à
medio 10. 9.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod Christus, secundum quod homo, non sit caput Angelorum. Caput enim & membra sunt unius naturae: sed Christus, secundum quod est homo, non est conformis in natura cum Angelis, sed solum cum hominibus: quia ut dicitur Hebraeo. 2. Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abraham. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput Angelorum.

2. Præterea, illorum Christus est caput, qui pertinent ad Ecclesiam, quae est corpus eius, ut dicitur 1. pbes. 1. Sed Angeli non pertinent ad Ecclesiam: nam Ecclesia est congregatio fidelium: fides autem non est in Angelis: non enim ambulant per fidem, sed per speciem: alioquin peregrinarentur à Domino: secundum quod Apostolus argumentatur 2. ad Corinthios 5. Ergo Christus, secundum quod homo, non est caput Angelorum.

3. Præterea, Augustinus dicit super Ioannem. * quod sicut Verbum, quod erat in principio apud Patrem, uiuificat animas: ita Verbum caro factum uiuificat corpora, quibus Angeli carent. Sed Verbum caro factum, est Christus secundum quod homo. Ergo Christus secundum quod homo, non influit vitam Angelis. Et ita secundum quod homo, non est caput Angelorum.

Sed contra est, quod Apostolus dicit Colossens. secundo.

A Qui est caput omnis principatus & potestatis. Et eadem ratio est de Angelis aliorum ordinum. Est ergo Christus caput Angelorum.

a Respondeo dicendum, quod sicut dictum est, * ubi est unum corpus, necesse est ponere unum caput. Unum autem corpus similitudinarie dicitur una multitudo ordinata in unum secundum distinctos actus sine officia. Manifestum est autem, quod ad unum finem, qui est gloria diuina fructu, ordinantur & homines & Angeli. Unde corpus Ecclesiae mysticum, non solum consistit ex hominibus, sed etiam ex Angelis. Totius autem huius multitudinis Christus est caput: quia propinquius se habet ad Deum, & perfectius participat dona ipsius, non solum quam homines, sed etiam quam Angeli: & de eius influentia non solum homines recipiunt, sed etiam Angeli. Dicit enim Ephes. 1. quod constituit eum scilicet CHRISTVM Deus pater ad dextram suam in caelestibus supra omnem potestatem, & principatum, & virtutem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro, & omnia subiecit sub pedibus eius. Et ideo CHRISTVS non solum est caput hominum, sed etiam Angelorum: unde & Matthaei quarto legitur, quod accesserunt Angeli & ministrabant ei.

c Ad primum ergo dicendum, quod influentia Christi super homines, principaliter quidem est quantum ad animas, secundum quas homines conueniunt cum Angelis in natura generatice non in natura speciei. Et ratione huius conformitatis Christus potest dici caput Angelorum, licet deficiat conformitas quantum ad corpus.

d Ad secundum dicendum, quod Ecclesia secundum statum viae est congregatio fidelium: sed secundum statum patriae est congregatio comprehendentium. Christus autem non solum fuit viator, sed etiam comprehensor. Et ideo non solum fidelium, sed etiam comprehendentium est caput: ut pote plenissime habens gratiam & gloriam.

d Ad tertium dicendum, quod Augustinus. * ibi loquitur de secunda quidam similitudine causa ad effectum: prout loquitur scilicet res corporalis agit in corpus: & res spiritualis in res spirituales. Tamen humanitas Christi ex virtute spirituali naturae, scilicet diuinae, potest aliquid causare non solum in spiritibus hominum, sed etiam in spiritibus Angelorum, propter maximam coniunctionem eius ad Deum, scilicet secundum unionem personalem.

COMMENTARIVS.

Afirmat Diuus Thomas & totaliter perspicua est. Solum aduerto, si doctrina huius articuli cum doctrina articuli primi conferatur, satis ex mente D. Thomae constare Christum habere influentiam gratiae in Angelos, nihil enim aliud hic facit, quam respectu Angelorum applicare Christo tres condiciones capitis, quas art. 1. posuerat: Cum ergo hic concludit de influentia Christi non tantum homines, sed etiam Angelos recipere, nisi valde ambigue & æquiuoce loquatur, de influentia gratiae eum loqui necesse est. Ne verò quis existimet, eum locutum esse de influentia pertinente ad ordinem gratiae, non tamen de primaria influentia ipsius gratiae, sed de secundaria alicuius accidentaliter perfectioris, hoc excludit Diuus Thomas solutione ad primum, ubi ut ostendat Christum secundum humanam naturam esse caput Angelorum, etiam si natura humana corporea sit, inquit, primariam influentiam huius capitis super homines, esse quantum ad animas, in quibus sunt aliquo modo similes Angelis, & ideo posse Christum eandem influentiam in illos habere, atque adeo esse illorum caput: certum autem est, illam influentiam principalem, quam habet Christus super homines quantum ad animas, esse ipsius gratiae.

gratiam influxum seu donationem. Et hæc quantum ad tenentem d. Thom. nam de ipsa non est animus disputandi vsque ad q. 19. ubi de Christi merito agendum est.

ARTICVLVS V.

Verum gratia Christi, secundum quam est caput Ecclesie, sit eadem cum gratia habituali eius, secundum quod est quidam homo singularis.

A

Quintum sic proceditur. Videtur, quod non sit eadem gratia, qua Christus est caput & ecclesie, cum gratia singulari illius hominis. Dicit enim Apostolus Roma. 5. Si vnus delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei, & donum, in gratia vnus hominis Iesu Christi in plures abundauit. Sed aliud est peccatum actuale ipsius Adæ, & aliud est peccatum originale, quod traduxit in posteros. Ergo alia est gratia personalis, que est propria ipsius Christi, & alia est gratia eius, in quantum est caput Ecclesie, que ab ipso ad alios deriuatur.

2. Præterea, Habitus distinguuntur secundum actus. Sed ad alium actum ordinatur in Christo gratia eius personalis, scilicet ad sanctificationem illius anime: & ad alium actum ordinatur gratia capitis, scilicet ad sanctificandum alios. Ergo alia est gratia personalis ipsius Christi, & alia est gratia eius in quantum est caput Ecclesie.

3. Præterea, Sicut supra dictum est *, in Christo distinguitur triplex gratia, scilicet, gratia vnionis, gratia capitis, & gratia singularis illius hominis: sed gratia singularis Christi est alia à gratia vnionis: ergo etiam est alia à gratia capitis.

Sed contra est, quod dicitur Ioan. 1. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Secundum hoc autem est caput nostrum quod ab eo accipimus. Ergo secundum hoc, quod habuit plenitudinem gratia, est caput nostrum. Plenitudinem autem gratia habuit, secundum quod perfecte fuit in illo gratia personalis, ut supra dictum est *. Ergo secundum gratiam personalem est caput nostrum, & ita non est alia gratia capitis, & alia gratia personalis.

Respondetur dicendum, quod quia vnumquodque agit, in quantum est ens actus, oportet quod idem sit actus, quo aliquid est actus, quo agit, sicut idem est calor, quo ignis est calidus, & quo calefacit. Non tamen omnis actus, quo aliquid est actus, sufficit ad hoc, quod sit principium agentis in alia: cum enim agens sit praesentius patienti (ut Augustinus dicit. 12. super Gen. ad litteram *): & Philosophus in 3. de anima *) oportet quod agens in alia, habeat actum secundum eminentiam quandam. Dictum est autem supra *, quod in anima Christi recepta est gratia secundum maximam eminentiam: & ideo ex illa eminentia gratia quam accepit, competit sibi quod gratia illa ad alios deriuatur: quod pertinet ad rationem capitis. Et ideo eadem est secundum essentiam gratia personalis, qua anima Christi est iustificata, & gratia eius, secundum quam est caput Ecclesie, iustificans alios: differt tamen secundum rationem.

Ad primum ergo dicendum, quod peccatum originale in Adam, quod est peccatum naturæ, deriuatum est à peccato actuali ipsius, quod est peccatum personale: quia in eo persona corrupta naturam: qua corruptione mediante, peccatum primi hominis deriuatur ad posteros, secundum quod natura corrupta corrumpit personam. Sed gratia non deriuatur à Christo in nos, mediante natura humana, sed per solam personalem actionem ipsius Christi. Vnde non oportet in Christo distinguere duplicem gratiam: quarum vna respondeat naturæ, alia personæ, sicut in Adam distinguitur peccatum naturæ & personæ.

Ad secundum dicendum, quod diuersi actus, quorum

Fr. Suarez Tom. I.

vnus est ratio, & causa alterius, non diuersificant habitum: actus autem personalis gratia, qui est sanctum facere formaliter habentem, est ratio iustificationis aliorum que pertinet ad gratiam capitis. Et inde est, quod per huiusmodi differentiam non diuersificatur essentia habitus.

Ad tertium dicendum, quod gratia personalis & gratia capitis ordinantur ad aliquem actum: gratia autem vnionis non ordinatur ad actum, sed ad esse personale. Et ideo gratia personalis & gratia capitis conueniunt in essentia habitus, non autem gratia vnionis. Quamuis personalis gratia possit quodammodo dici gratia vnionis, prout facit congruitatem quandam ad vnionem. Et secundum hoc vna per essentiam est gratia vnionis, & gratia capitis, & gratia singularis persona, sed differens sola ratione.

COMMENTARIVS.

Affirmat D. Thomas, quia eadem est forma, quæ agens in se perficitur, & agit in alios: & littera corporis articuli clara est.

Solum argumentum primum cum solutione indiget aliqua explicatione. Est ergo argumentum, quia in Adam aliud est peccatum actuale ipsius Adæ, aliud peccatum originale, quod traduxit in posteros: ergo & in Christo alia est gratia capitis & alia gratia personæ. Respondet D. Thom. negando consequentiam. Sed in antecedenti aduerto peccatum originale propriè non fuisse in Adam, sed in filijs, ad quos peccatum primi parentis per originem deriuatur, & hoc modo sicut distinguitur peccatum originale à personali Adæ, ita distinguitur iustitia baptismalis seu Christiana, quæ per Christum ad nos deriuatur, à propria gratia & iustitia, quæ est in ipso Christo capite, sed non hoc sensu procedebat argumentum, quanquam enim in Adam non fuerit peccatum originale, id est, per originem contractum, fuit tamen peccatum quasi habituale, cui simile est originale peccatum, quod nos ab illo trahimus, & hoc vocauit D. Thomas peccatum originale in Adam, quod tamen etiam dici potest personale, quia per actum proprium ipsius personæ fuit contractum, & ita in hoc proportionaliter conuenit cum gratia Christi: quia sicut gratia capitalis in Christo necessario est etiam personalis, ita peccatum illud simul & capitale fuit & personale: tamen D. Thom. ipsum actuale peccatum Adæ videtur propriè vocare personale, & hoc distinguit ab ipso habituali peccato, & hoc modo constituit differentiam inter Adamum & Christum, quod in Adam peccatum ipsum habituale, quod fuit veluti totius naturæ deordinatio, ortum est ex peccato actuali, & ita corrupta est natura per actionem personæ: natura vero sic corrupta communicatur filijs Adæ: & cum natura communicatur etiam culpa, & hoc modo distinguitur in Adam peccatum naturæ à peccato personæ: at vero in Christo gratia communicatur humanæ naturæ assumptæ, non per aliquam actionem ipsius naturæ, sed immediate à Deo propter dignitatem personæ: ipse vero Christus communicat nobis gratiam, non per actionem seu communicationem naturæ, sed per propriam personalem actionem suam: & ideo in eo non distinguitur personalis gratia à capitali. Potest etiam alia differentia inter Adamum & Christum excogitari, quia in Adam solum vnum peccatum, scilicet, esus cibi prohibiti, fuit, ut ita dicam, capitale, alia vero, si quæ commisit, fuerunt tantum personalia: at vero in Christo omnis gratia personalis fuit etiam capitalis, & omne opus ab illa procedens fuit non solum in se bonum, sed etiam utile ac meritorium alijs, quo sensu dici potest omne opus Christi fuisse opus capitis. Ratio verò huius differentie est, quia Christus per se propter excellentiam personæ suæ est caput hominum, & ideo omnis gratia illius est gratia capitis, quia est diffu-

L1 3 sua